

РЕШЕНИЕ

№ 1349

гр. София, 23.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 12-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и шести октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Снежана Бакалова

Членове: Цветомира П. Кордоловска
Дачева
Жана Ив. Маркова

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Жана Ив. Маркова Въззивно гражданско дело
№ 20221000503348 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК и е образувано по **въззивна жалба вх. № 46183/20.07.2022 г.** от П. И. З., ЕГН *****, с местожителство в гр. **, бул. „****“, № **** срещу **Решение № 1002/03.05.2022 г.**, по гр.д. № 9653/2020 г., на СГС, ГО, I-21 с., в частите, с които е осъдена да заплати на Я. И. З., ЕГН *****, с местожителство в гр. **, ул. „****“, № **, следните суми: - **100000.00 лв.**, част от главница по Договор за заем от 24.07.2017 г., цялата в размер на 400000.00 лв., ведно със законната лихва, считано от 09.09.2017 г. до изплащането; - **7500.00 лв.**, договорна лихва върху частичната главница от 100000.00 лв., за период от три години; - **1277.78 лв.**, обезщетение за забава върху частичната главница от 100000.00 лв., за периода 25.07.2020 г. – 08.09.2020 г., на осн. чл. 79, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 240 ЗЗД, вр. чл. 86 ЗЗД.

Въззивницата счита постановеното решение, в атакуваните му части за необосновано и неправилно, поради противоречие на материалния закон. Релевира процесуални нарушения допуснати от първоинстанционния съд и в съответствие с тях прави доказателствени искания. Счита, че по делото са представени доказателства, от които се установявали твърденията ѝ, че св. Ю. В., непосредствено след предоставянето от страна на въззивницата на сумата, я изтеглила в брой и я държала в сейф. Счита, че неправилно съдът е приел недоказаност на твърдяната симулативност на процесния договор за заем. Сочи, че документът, на който основава твърденията си – декларация от св. Ю. В. от 06.07.2020 г., бил непротивопоставим на ищеца, тъй като не бил

подписан от него, но представлявал начало на писмено доказателство, създаващо вероятност за симулация и бил предпоставка за допустимост на гласни доказателства. Счита, че от събраните писмени и гласни доказателства твърдяната симулативност на Договора за заем от 24.07.2017 г., се установявала, поради което и последният бил нищожен. От друга страна твърди, че била използвана като подставено лице, с цел прикриване на действителната воля на ищеца и Ю. В., каквато роля тя приела да изпълнява. Излага оплакване, че съдът не бил обсъдил, евентуалното ѝ възражение за наличие на обстоятелствата по чл. 75, ал. 2 ЗЗД, че сумата е било преведена по сметка на посочено от ищеца лице – Ю. В., което обстоятелство било установено по делото. По същество моли за отмяна на решението в атакуваните му части и отхвърляне на предявените искове

В границите на срока по чл. 263, ал. 1 ГПК, въззиваемият Я. З., депозира отговор вх. № 74628/09.11.2022 г., в който счита атакуваното решение за правилно, законосъобразно и обосновано. Репликира всяко от твърденията за извършени процесуални нарушения, изложени във въззивната жалба. Счита, че събраните доказателства оборват твърденията на въззивницата за привидност на заемното правоотношение, обективизирано в процесния Договор за заем и, че единствената роля на въззивницата била на опосредяващо лице в отношенията между ищеца и св. Ю. В.. Излага доводи в подкрепа на изложените от първоинстанционния съд мотиви по отношение на тези твърдения. Счита, че правилно коментираната от въззивницата декларация от св. В. от 06.07.2020 г. не е била възприета от съда нито като обратно писмо, нито като начало на писмено доказателство. Счита, че неподкрепено от доказателствата е останало и възражението за недължимост на сумата, в хипотезата на чл. 75, ал. 2 ЗЗД, тъй като овластяване на св. В. да получи сумата, от страна на ищеца не е налице. Напротив, счита че безспорно се е установило, че получаването на сума в размер на 420000.00 лв. е по друго заемно правоотношение между въззивницата и св. В., по което въззивницата предприела активни действия по връщане на предоставената в заем сума, в т.ч. чрез образуване на изпълнително производство и предявяване на иск по чл. 135 ЗЗД, с цел удовлетворяването ѝ. По същество моли за потвърждаване на атакуваното решение.

В съдебно заседание страните, чрез процесуални представители, поддържат наведените във въззивната жалба и отговора оплаквания и доводи.

Софийски Апелативен Съд, по предмета на спора, съобрази следното:

Първоинстанционният СГС е бил сезиран с искова молба от Я. З., с която са предявени обективно кумулативно и субективно съединени искове, първият от които частичен, за осъждането на П. З. да заплати следните суми: - 100000.00 лв., част от главница по Договор за заем от 24.07.2017 г., цялата в размер на 400000.00 лв., ведно със законната лихва, считано от 09.09.2017 г. до изплащането; - 7500.00 лв., договорна лихва в размер на 2.5 %, на година, върху частичната главница от 100000.00 лв., за срока на действие на договора - три години; - 1305.66 лв., обезщетение за забава върху частичната главница от 100000.00 лв., за периода 25.07.2020 г. – 08.09.2020 г., на осн. чл. 79, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 240 ЗЗД, вр. чл. 86 ЗЗД.

Ищецът е твърдял, че по силата на Договор за заем от 24.07.2017 г. е предоставил на ответницата сумата от 400000.00 лв., срещу задължението на

последната да върне сумата в срок от три години, т.е. до 24.07.2017 г. Уговорена била възнаградителна лихва за срока на договора в размер на 2.5 %, годишно. Сочи, че на датата на сключване на договора сумата била преведена по сметка на ответницата, която след настъпване на крайния падеж – 24.07.2020 г. не изпълнила задължението си да върне сумата, нито била заплатила дължимата договорна лихва. Счита, че освен главницата и договорната лихва, ответницата дължи и обезщетение за забава в размер на законната лихва. На посочените обстоятелства основава правният си интерес от предявените искове.

В границите на срока по чл. 131 ГПК, ответницата депозира отговор вх. № 120/09.02.2021 г., в който оспорва предявените искове по основание и размер. Ответницата сочи, че процесният договор е нищожен на осн. чл. 26, ал. 2 ЗЗД като привиден. Сочи, че тя и ищецът не са имали действителна воля да бъдат страни по заемно правоотношение. В подкрепа на това възражение излага хронология на банкови преводи извършени между нея, ищецът и тяхната майка – Ю. В.. Твърди, че е използвана като подставено лице, т.н. „сламен човек“ в отношенията между В. и ищеца. В случай, че бъде възприето, че процесният договор не е нищожен, на осн. чл. 26, ал. 2 ЗЗД, релевира възражение за недължимост на сумата, в хипотезата на чл. 75, ал. 2 ЗЗД. В подкрепа на това възражение твърди, че след получаването на сумата, предмет на сключения договор от 24.07.2017 г., добросъвестно е изпълнила задължението си да я върне като я превела на майката на ищеца Ю. В., на 25.07.2017 г., в изпълнение на нареждането на ищеца. Посочените обстоятелства сочи, че се установявали от подписана от В. декларация от 06.07.2020 г.

Настоящият състав на Софийски Апелативен Съд, като съобрази предметните предели на въззивното производство, очертани в жалбата и отговора, приема за установено от **фактическа и правна страна** следното:

Не било предмет на спор, а и се установява от представения Договор за заем от 24.07.2017 г., че между ищеца като заемодател и ответницата като заемополучател, е било договорено предоставянето в заем на сумата 400000.00 лв., за срок от три години, от датата на сключване на договора като предаването на сумата е уговорено да се извърши по банков път. Съобразно чл. 2 от Договора била уговорено заемополучателят да дължи годишна възнаградителна лихва в размер на 2.5 %.

Видно от представеното от ищеца извлечение от банкова сметка в „Райфайзенбанк (България)“ ЕАД е, че на 24.07.2017 г. по сметка на ответницата е била преведена сумата 400000.00 лв. като основание на превода е посочено – заем. Получаването на сумата не се оспорва от ответницата.

Видно от представеното извлечение от банкова сметка на ответницата в „Юробанк България“ АД, за периода 01.01.2017 г. – 31.07.2017 г. е, че на 25.07.2017 г. сумата 400000.00 лв. е била преведена по банкова сметка на Ю. Г. З.а. Като основание на превода е посочен Договор за заем от 13.07.2017 г.

Видно от същото извлечение е и, че на 31.07.2017 г. ответницата е захранила сметката си с вноска на каса на сума в размер на 20000.00 лв., която в същият ден е превела по сметка на Ю. З.а като основание за превода отново е посочен Договор за заем от 13.07.2017 г.

Не е било предмет на спор, а и се установява от представените доказателства, че лицето Ю. В. и Ю. З.а са едно и също лице и, че е майка на

ищеца и ответницата.

От страна на ответницата е представена Декларация от 06.07.2020 г., изходяща от Ю. З.а, в която последната е декларира, че получената през м. юли 2017 г. от ответницата, нейна дъщеря, сума в размер на 400000.00 лв. е изтеглила в брой и предала изцяло на сина си – ищеца, което сторила с тяхно знание и съгласие през м. август 2017 г., за уреждане на отношенията им във връзка със сключен между тях договор за заем от 24.07.2017 г. Документът е оспорен от ищеца като неистински досежно неговото съдържание и авторство, както и че същият представлява писмени свидетелски показания. (с.з. 13.05.2021 г.)

Във връзка с оспорване от страна на ищеца е открито производство по реда на чл. 193 ГПК за проверка автентичността на положения в декларацията подпис и почерка на лицето Ю. В.. По делото е назначена съдебно-почеркова експертиза, чието заключение, неоспорено от страните, е прието от първоинстанционния съд и кредитирано от него. Заключение се цени и от въззивната инстанция като обективно и безпристрастно дадено. От заключението се установява, че ръкописния текст и подписите, съдържащи се в представената Декларация от 06.07.2020 г., са изпълнени от лицето Ю. Г. В.. Следователно оспорването автентичността на документа не е успешно проведено.

По делото по реда на чл. 192 ГПК са постъпили извлечения от банкови сметки на лицето Ю. В., разкрити в „Юробанк България“ АД.

От извлечението от сметка с IBAN *****, за периода 21.07.2017 г. – 31.08.2017 г. се установява, че на 25.07.2017 г. по сметката е постъпил превод на сумата 400000.00 лв. от ответницата на осн. договор за заем от 13.07.2017 г. На 31.07.2017 г. е изтеглена в брой сума в размер 30000.00 лв. На същата дата сумата 300000.00 лв. е преведена по друга сметка с титуляр В.. На същата дата – 31.07.2017 г. по сметката е постъпил превод на сумата 20000.00 лв. от ответницата с посочено основание договор за заем от 13.07.2017 г. На 09.08.2017 г. от сметката е изтеглена в брой сумата 25000.00 лв. На 14.08.2017 г. е изтеглена в брой сумата 30000.00 лв. На 24.08.2017 г. е изтеглена сумата 20000.00 лв. и на 29.08.2017 г. е изтеглена сумата 14500.00 лв.

От извлечението от сметка с IBAN *****, за периода 31.07.2017 – 31.10.2021 г. се установява, постъпването на 31.07.2017 г. на сумата 300000.00 лв., която сума е изтеглена на каса от В. на 31.08.2017 г. и сметката е закрыта.

По делото са представени годишни данъчни декларации по чл. 50 ЗДДФЛ за 2017, 2018 и 2019 г. на ответницата. От декларациите се установява, че във всяка една от посочените години, в Приложение № 11 – предоставени/получени заеми ответницата е декларира, както получения по силата на процесния Договор за заем в размер на 400000.00 лв. от ищеца, така и предоставения на В. заем в размер на 420000.00 лв. Видно от декларацията за 2019 г. е, че и по сумите и по двата договора са изцяло непогасени.

От представените годишни данъчни декларации на Ю. В. за 2017 и 2018 г. се установява, че през 2017 г. същата е декларира, получения заем от ответницата, в размер на 420000.00 лв. От декларацията за 2018 г. се установява, че предоставеният заем е изцяло непогасен.

От изисканото ч.гр.д. № 69448/2017 г., на СРС, се установява, че по силата на издадена на 09.10.2017 г. Заповед по чл. 417 ГПК е разпоредено

длъжникът Ю. З.а да заплати на кредитора П. З. – ответницата по настоящото дело, сумата 420000.00 лв., главница по Договор за заем от 13.07.2017 г., ведно с лихва за периода от 02.10.2017 г. до изплащане на вземането и разносните по делото. По делото е представено извънсъдебното изпълнително основание – Договор за заем от 13.07.2017 г., рег. № 8052/2017 г., на Нотариус рег. № ***, с район СРС.

От материалите по делото още е видно, че по издадената заповед и изпълнителен лист е било образувано изп.д. № 20178380407774, при ЧСИ № ***, по което дело на 19.10.2017 г. на длъжника е връчена ПДИ. Не са налице данни длъжникът да е упражнил правото си на възражение по чл. 414 ГПК.

По делото са представени доказателства за предприети от страна на ответницата изпълнителни действия по събиране на вземането ѝ.

По делото за установяване твърденията на страните са събрани гласни доказателства, посредством разпит на свидетели, както следва: - на страната на ищеца - св. Е. Й. З. негова съпруга и – на страната на ответницата - св. Ю. В., майка на страните и З. Ю., леля на страните. Показанията на свидетелите се ценят в частите, които са резултат на непосредствени и лични възприятия, не противоречат на останалите установени по делото данни и при отчитане на близките им родствени връзки.

От показанията на св. З.а се установява, че към момента на показанията ѝ ищеца и ответницата са в лоши отношения. През 2017 г. отношенията им били нормални, но не били близки като брат и сестра. Излага, че през 2017 г. ответницата посетила дома им и със съпруга ѝ се уговорили да ѝ даде пари назаем. Ответницата имала туристическа агернция и искала да изкупи полети до Дубай, които да продава, нещо във връзка с бизнеса ѝ. Ищеца обещал да ѝ даде 400000.00 лв. От показанията се установява още, че ответницата трябвало да изготви договора като последната отишла отново в дома им след 2-3 дни с договор, подписали го и той ѝ превел парите в банката. Знае, че уговорките са били до три години сумата да бъде върната. Заявява, че ищеца по принцип не овластявал никой да взема пари от негово име. Заявява, че при разговорите в дома им ответницата убеждавала ищеца, че ще успее да върне парите преди трите години по договора и изглеждала като човек с ясна представа, че взема пари в заем.

От показанията на св. В. се установява, че през юли 2017 г. получила заем от дъщеря си в размер на 400000.00 лв., за да купи апартамент. Заявява, че мислела апартамента да купи на името на дъщеря си, защото виждала несигурност и искала да има някакво жилище, защото вече нямала нищо. Тогава не знаела от къде дъщеря ѝ е намерила парите. Заявява, че след получаването на парите ги изтеглила на няколко транша и ги държала в сейф, докато били отнети от Прокуратурата. При предявяването на декларация от 06.07.2020 г., във връзка с процесния Договор за заем заявява, че като текст не ѝ е известно да е подписвала подобен документ, а по отношение на датата заявява, че е фалшива. Заявява, че среща с дъщеря си е имала на 18.11.2020 г., на която присъствала и сестра ѝ З. Ю.. На срещата дъщеря ѝ трябвало да донесе пълномощно, което да подпише, за образуване на дело във връзка със наложен заповор върху пенсията ѝ. Свидетелката видяла ответницата да носи папка, в която на един лист пишело пълномощно. След обаждане от страна на сина ѝ, ответницата-дъщеря ѝ започнала да креши и да я обижда, при което на свидетелката ѝ прилошало и си легнала като дъщеря ѝ ѝ казвала да подписва като едва в съда разбрала какво е подписвала. Заявява, че текста в

декларацията не е верен. По отношение на предоставения ѝ заем от 400000.00 лв. заявява, че има договор с дъщеря си от 13.07.2017 г., който не е върнала и дъщеря ѝ има изпълнителен лист. Заявява, че дъщеря ѝ образувала дело за оспорване на извършено от нея дарение в полза на най-малката ѝ внучка. Още излага, че синът ѝ Я. З. не я е упълномощавал да получи от П. З.а сумата 400000.00 лв. за уреждане на отношенията между тях във връзка с договор за заем, нито е давала на Я. от името на П. подобна сума. Още споделя, че саморъчния текст е изписан от нея, но не знае текста на документа. Мислела, че подписва документи за дело срещу Топлофикация и е имала вяра на дъщеря си.

От показанията на св. Ю. се установява, че присъствала на срещата между сестра си Ю. и П., която се провела в жилището на сестра ѝ. Била поканена на срещата от племенницата си, която я помолила да я придружи, за да подпишат пълномощни, за да отиде да защитава майка си във връзка с плащания на Топлофикация. Свидетелката заявява, че не е наясно с отношенията между страните и тяхната майка – нейна сестра. По време на срещата не е видяла какво е било подписано от сестра ѝ и дали е било подписано, тъй като на сестра ѝ ѝ прилошало, при което тя отишла да търси лекарства. Свидетелката сочи, че е имало събирания като роднини, които винаги са завършвали с караници.

Във въззивното производство, връзка с твърдения на ответницата за новоузнати обстоятелства и нововъзникнали доказателства и във връзка с момента на узнаването, от СГП са изискани Протоколи за предявяване на разследването на ответницата и посочени от нея (уточн. Молба вх. № 4639/28.02.2023 г.) и находящи се в т. II от досъд. производство № 128/2019 г., декларации от ищеца и от св. В., съдържащи изявления на посочените лица във връзка с изети суми от сейф на св. В.. Видно от постъпилият отговор от СГП вх. № 7338/29.03.2023 г. е, че подобни декларации не се съдържат в кориците на делото.

Със същото писмо по делото са постъпили и са приобщени към доказателствата Протоколи за предявяване на разследването на ответницата от 21.03.2022 г., 22.03.2022 г., 23.03.2022 г., 23.03.2022 г., 25.03.2022 г., 28.03.2022 г., 05.04.2022 г., 01.06.2022 г. и 01.06.2022 г.

Приобщена към доказателствата по делото е и постъпилата със същото писмо Декларация от Ю. З.а, отправена до ТДД на НАП – София от която се установява, че към 17.07.2019 г. З.а имала нает сейф в „ПИБ“ АД като към посочената дата в него съхранявала 550000.00 евро, от която 375000.00 евро ѝ били предоставени от сина ѝ – ищеца за съхранение, а 205000.00 евро била от предоставен ѝ заем от дъщеря ѝ – ответницата.

По искане на ответницата от Фондация „Антикорупционен фонд“ на магнитни носители са изискани интервюта с ищеца, излъчени на 04.10.2021 г. и 08.10.2021 г., както и от „Телевизия Евкором“ ООД е изискан запис на предаването „ЕвроД.“, с водещ С. Д., излъчено на 29.10.2022 г., съдържащо интервю с Я. З..

По делото е назначена СТЕ, за дешифриране на хартиен носител на съдържанието на постъпилите по делото магнитни носители, съдържащи проведени с ищеца интервюта. Заключение като неоспорено от страните и прието от съда и се кредитира като обективно и компетентно дадено.

Въпросът за допустимостта на въззивната жалба е разрешен с

постановеното Определение № 3064/01.12.2022 г., поради което същата подлежи на разглеждане **по същество**.

Предмет на въззивна проверка е решението, в частите с които предявените иски са били уважени.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК - въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част. В обхвата на така посочените въззивни предели, съставът на САС съобрази следното: Атакуваното съдебно решение е постановено от надлежен съдебен състав, в границите на предоставената му правораздавателна власт и компетентност, и съдържа реквизитите по чл. 236 ГПК, поради което решението **е валидно**. Предявените иски са правилно квалифицирани като такива с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 240 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД и произнасянето съответства на заявените за разглеждане осъдителни претенции, поради което решението **е и допустимо**.

Предвид разясненията по приложение на процесуалния закон, дадени в т. 1 от ТР № 1/09.12.2013 г., по т. д. № 1/2013 г. на ВКС, ОСГТК, във връзка с чл. 269, ал. 1 ГПК, извън задължението за служебно произнасяне по валидността и допустимостта на решението и проверката за правилност относно допуснати нарушения на императивни материалноправни норми от първата инстанция, въззивният съд е ограничен по останалите въпроси от посоченото в сезиращите жалби.

Първоинстанционният съд е сезиран с предявени кумулативно обективно съединени иски с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 240 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Договорът за заем е неформален и реален, при който едната страна – заемотател, предоставя на другата страна – заемополучател, определена сума пари или заместими вещи за временно ползване, която сума пари или вещи от същия вид, количество и качество заемателят се задължава да върне в уговорения срок. Ако срок на връщане не е уговорен, то приложима е диспозитивната норма на чл. 240, ал. 4 ЗЗД, според която в този случай заемателят дължи да върне сумата в 1-месечен срок от поканата.

Предвид това, че договорът е реален, той се счита сключен не в момента на постигане на съгласие на страните по него, а с предаването на заемната сума или заместима вещ.

От горното следва, че във фактическия състав на договора за заем се включва не само постигането на съгласие за сключването му, но и предаване на заемната сума. Ако същата не е предадена, няма сключен договор за заем. В тежест на ищеца, който се позовава на договор за заем, от какъвто извежда частичната си претенция за заплащане на дадената заемна сума е да докаже, че между него и ответницата е постигнато съгласие за заема, заемната сума е предадена и е настъпил падежа на задължението за връщането ѝ. (така Р № 69/24.06.2011 г., гр. д. № 584/2010 г., на ВКС, III ГО).

В случая от така изложената фактическа установеност, безспорно се установява обвързаността на страните от представения по делото Договор за заем от 24.07.2017 г. като безспорно се установява и предоставянето на сумата по банков път от ищеца на ответницата като основанието за превода съответства на основанието по коментирания Договор.

Във връзка с това правоотношение ответницата от една страна е

твърдяла, че страните по договора не са желаели настъпването на неговите последици, а създаване на погрешна представа у трети лица, че между тях е налице договор за заем, от друга страна ответницата е твърдяла, че е била използвана като подставено лице в отношенията между ищеца – нейн брат и св. В. – тяхна майка, които са искали да прикрият действителната си воля. И в двата случая такава сделка би била нищожна в хипотезата на чл. 26, ал. 2 ЗЗД като привидна. В първата хипотеза страните не желаят последиците от сделката въобще, т.е. налице е абсолютна симулация. При подставеното лице, действителни страни по сделката не желаят да манифестират придобиването на престацията от приобретателя и затова едно трето лице (подставеното) се съгласява да придобие на свое име, но всъщност за действителния приобретател.

Съдебната практика последователно се придържа към разбирането, че за разкриване на симулативността на договора, страната която се домогва до това следва да разполага с „обратно писмо“ или „начало на писмено доказателство“. Първият документ разкрива съдържанието на един прикрит договор, съдържа волеизявлението на всички страни по прикрития договор и служи за пълно разкриване на симулацията, поради което свидетелските показания са недопустими. Когато обратния документ не изхожда от всички страни по сделката, а от тази на която възражението за симулация се противопоставя, то тогата той следва да се цени като начало на писмено доказателство. За „начало на писмено доказателство“ още се приема документ, изходящ от една от страните по делото (тази, на която симулацията се противопоставя) или пък, удостоверяващ нейно изявление пред държавен орган, от което може да се заключи, че симулацията е вероятна (чл. 165, ал. 2 ГПК), в който случай, за да се постигне пълно доказване на симулацията, се допускат свидетелски показания. (така Р № 464/16.06.2010 г., по гр. д. № 1069/2009 г., на ВКС, I ГО, Р № 544/06.01.2011 г., по гр. д. № 1053/2010 г., на ВКС, II ГО и цитираните в него Р №437/22.07.2004 г., по гр.д. № 907/2003 г., на ВКС, I ГО, Р № 27/10.03.2005 г., по гр.д. № 1147/2003 г., на ВКС, II ГО и Р № 646/14.03.1963 г., по гр.д. № 364/1963 г., на ВС, I ГО).

В случая, в отговора на исковата молба ищцата не е навела твърдения да разполага нито с обратно писмо, нито с начало на писмено доказателство, а е основала твърденията си за симулативност на договора на хронологията на извършените между ищеца, ответницата и тяхната майка, банкови преводи. Тези преводи обаче, установяват само, че страните по делото са имали парични взаимоотношения основани на договори за заем, сключени между тях. В подкрепа на този извод са и обсъдените във фактическата установеност доказателства и доказателствени средства, от които се установяват: - преддоговорните отношения между ищеца и ответницата (показанията на св. З.а); - основанието сочено при извършване на паричните преводи между ищеца и ответницата, от една страна и ответницата и св. В., от друга страна; - включването на тези правоотношения в ГДД от страна на ответницата и нейната майка – св. В.; - предприетите активни действия от страна на ответницата спрямо св. В., насочени към принудително събиране на предоставената ѝ в заем сума, по силата на Договора от 13.07.2017 г., за която ответницата твърди, че е била върната на ищеца.

Нямат характер на начало на писмено доказателство и събраните пред въззивния съд протоколи за предявяване на разследване, декларация от св. В., адресирана до ТДД на НАП – София, нито текстът на дадените от ищеца

интервюта.

Що се касае до твърденията за подставено лице, персоналната симулация, поради отсъствието на изрична правна уредба, се разглежда в доктрината и практиката като частен случай на привидната сделка. Привидните и прикритите сделки нормативно са уредени в чл. 17 ЗЗД и чл. 26, ал. 2 ЗЗД. Сделката между подставеното лице (привидната страна) и третото лице (явната страна) съдържа волеизявление и тя като волев акт не е привидна. Привиден характер има само сделката между истинския носител на правоотношението (скритата страна) и лицето, чието име се поставя (привидна страна) в иначе желаната сделката. В този смисъл страната, която си служи с фигурата на подставеното лице ("сламен човек") сама сключва сделката с насрещната страна, сама става носител на правата и задълженията към нея, като вместо нейното име като участник се поставя името на подставеното лице. Привидността се отнася до това, кой е носителя на правата и задълженията по сделката, което произтича от двойствеността на едната от страните по договора - вместо явният контрахент, в договора участва прикритият зад него. Подставеното лице се третира като симулация и доказването му също се подчинява на правилото уредено в чл. 165, ал. 2 ГПК.

В конкретния случай, не се установява привидността, както на целените от сключения договор правни последици, така и на това – кой е техният носител. Ето защо персонална симулация липсва. Ответницата е въвела твърдение, че се явява подставено лице, но събраните в хода на производството доказателства не водят до извод, че действителна страна по заемното правоотношение е св. В., нейна майка.

След като ответницата не е доказала пълно и главно твърдяната симулация, абсолютна и относителна, и предвид липсата на посочени и доказани други пороци на процесния договор за заем, следва да се приеме, че същият е действителен и при настъпването на крайния падеж - 24.07.2020 г., за ответницата е възникнало задължение да върне предоставената ѝ за временно ползване сума в размер на 400000.00 лв. Във връзка с това ѝ задължение следва да бъде обсъдено възражението ѝ за връщане на сумата в хипотезата на чл. 75, ал. 2 ЗЗД, на овластено от ищеца лице – тяхната майка св. В.. За установяване на тези твърдения ответницата е представила обсъдената във възприетото по фактите - Декларация от 06.07.2020 г., изходяща от св. Ю. В.. Поначало съдът намира, че посочената декларация има характер на писмени свидетелски показания, които по действащия ГПК са недопустими, поради което и не следва да бъде кредитирана. Отделно от това, изявлението в нея не изхожда от ищеца, който се твърди да е овластил своята майка да получи от негово име и за негова сметка предоставената в заем сума. Дори и доводът да не бъде споделен, посочената декларация има характер на частен свидетелстващ документ и от ангажираните специални знания в процеса се установи безспорно, че документът е истински, тъй като е подписана от посочената като негов издател Ю. В.. Освен автентичността от страна на ищеца бе въведено оспорване и на верността на документа. Верността на частен документ има касателство към неговото съдържание и документът се счита за неверен, когато съдържанието му не отговаря на действително осъществяваните факти. Тъй като законът не предвижда задължителна доказателствена сила на изявленията и фактите, съдържащи се в частен документ, съдът не е обвързан в преценката си за тях, поради което и при оспорване на верността, доказването на посочените в документа факти се

провежда в хода на съдебното дирене и преценката на документа се извършва с оглед на всички събрани доказателства. Обсъдените показания на св. В. водят до извода, че в действителност получената от нея по банков път от ищцата сума в размер на 420000.00 лв. е била по сключен между нея и ищцата договор за заем и същата не я е предала на ищеца – нейния син, доколкото подобно задължение не ѝ е било вменявано. Че това е така може да се съди и от действията на самата ответница, която в ГДД е отразявала сумата като предоставена по договор за заем, а предоставената от ищеца в заем сума като невърната. Отделно от това, ответницата е предприела активни действия по принудително събиране на предоставената в заем на св. В. сума, което противоречи на твърденията ѝ, че сумата е върната на ищеца, чрез св. В., която е била оправомощена да я получи.

С оглед на изложеното и, доколкото не се установи ответницата да е върнала на ищеца предоставената ѝ в заем сума в размер на 400000.00 лв., то предявеният частичен иск за главница в размер на 100000.00 лв. подлежи на уважаване.

Както е посочено при обсъждане на сключеният договор от 24.07.2017 г., в чл. 2 от него, страните са уговорили задължение за заплащане на възнаградителна лихва в размер на 2.5 %, годишно, върху предоставената в заем сума, която върху частично предявената главница, за периода 24.07.2017 г. - 24.07.2020 г., възлиза на сумата 7500.00 лв. Сумата е дължима от ответницата, на осн. чл. 240, ал. 2 ЗЗД, доколкото не са налице доказателства да е била заплатена. Поради което и този предявен иск подлежи на уважаване.

Доколкото в договора е налице уговорен краен падеж на задължението за връщане – 24.07.2020 г., то считано от 25.07.2020 г. ответницата е изпаднала в забава, без за това да е необходима покана, в съответствие с разпоредбата на чл. 84, ал. 1, изр. първо ЗЗД. Поради което и на осн. чл. 86, ал. 1 ЗЗД дължима се явява и законната лихва, считано от 25.07.2020 г. до 08.09.2020 г., както тази претенция е заявена, чийто размер възлиза на изчисленият от първоинстанционния – 1277.78 лв. Предвид на това предявеният иск подлежи на уважаване.

На осн. чл. 214, ал. 2, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД на присъждане подлежи и законната лихва, считано от предявяването на иска – 14.09.2020 г. до окончателното изплащане на главницата. Видно от исковата молба е, че ищецът е поискал на осн. чл. 214, ал. 2 ГПК, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД да му бъде присъдена законната лихва върху частично заявената главница, считано от 09.09.2020 г. – датата на подаване на исковата молба в съда. Същевременно обаче, видно от поставения входящ печат на СГС исковата молба е постъпила в съда на 14.09.2020 г. Доколкото съобразно разпоредбата на чл. 125 ГПК искът се счита предявен с постъпването на исковата молба в съда, то това е и датата от която дължима се явява и законна лихва акумулирана в хода на производството и до изплащането на главницата.

в частта с която е присъдена законна лихва за периода 09.09.2020 г. – 13.09.2020 г., вкл. Неправилно ще следва да бъде отменено и в тази част претенцията ще следва да бъде отхвърлена.

В заключение, атакуваното решение ще следва да бъде отменено в частта, в която е присъдена законна лихва за периода 09.09.2020 г. – 13.09.2020 г., в хипотезата на чл. 214, ал. 2, вр. чл. 86, ал. 2 ЗЗД като тази претенция бъде отхвърлена, а в останалата му атакувана част като правилно и

законосъобразно решението ще следва да бъде потвърдено. В необжалваната му отхвърлителна част решението е влязло в сила.

По разноските: При този изход от спора, на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК разноси се следват на въззиваемия, които съобразно представеният Списък по чл. 80 ГПК и доказателства, възлизат на сумата 9000.00 лв., възнаграждение за адвокат.

Мотивиран изложеното, съставът на Софийски Апелативен Съд,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 1002/03.05.2022 г., по гр.д. № 9653/2020 г., на СГС, ГО, I-21 с., в частта, с която П. И. З., ЕГН ***** е осъдена да заплати на Я. И. З., ЕГН *****, законната лихва върху частично предявената главница в размер на 100000.00 лв., за периода 09.09.2017 г. - 13.09.2020 г., на осн. чл. 214, ал. 2 ГПК, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД **И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ иска на Я. И. З., ЕГН *****, с местожителство в гр. ***, ул. „****“, № ** за осъждането на П. И. З., ЕГН *****, с местожителство в гр. ***, бул. „****“, № ****, да заплати законната лихва върху частично заявената главница в размер на 100000.00 лв., за периода 09.09.2017 г. - 13.09.2020 г., на осн. чл. 214, ал. 2 ГПК, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 1002/03.05.2022 г., по гр.д. № 9653/2020 г., на СГС, ГО, I-21 с., в частите, с които П. И. З., ЕГН *****, с местожителство в гр. ***, бул. „****“, № **** е осъдена да заплати на Я. И. З., ЕГН *****, с местожителство в гр. ***, ул. „****“, № **, следните суми: - **100000.00 лв.**, част от главница по Договор за заем от 24.07.2017 г., цялата в размер на 400000.00 лв., ведно със законната лихва, считано от 14.09.2017 г. до изплащането; - **7500.00 лв.**, договорна лихва върху частичната главница от 100000.00 лв., за период от три години; - **1277.78 лв.**, обезщетение за забава върху частичната главница от 100000.00 лв., за периода 25.07.2020 г. – 08.09.2020 г., на осн. чл. 79, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 240 ЗЗД, вр. чл. 86 ЗЗД.

ОСЪЖДА П. И. З., ЕГН *****, с местожителство в гр. ***, бул. „****“, № **** да заплати на Я. И. З., ЕГН *****, с местожителство в гр. ***, ул. „****“, № **, сумата **9000.00 лв.**, разноси за въззивна инстанция, на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС, в едномесечен срок от връчването му на страните, по реда и при условията на чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____